

Duration – 3 hrs

[Marks:80]

NB:-

1. All questions are compulsory सर्व प्रश्न सोडवणे अनिवार्य
2. Each question has internal options सर्व प्रश्नांना अंतर्गत पर्याय आहेत
3. Each question carries 20 marks प्रत्येक प्रश्नाला २० गुण आहेत

1 a Explain the Social Reform Movement in Maharashtra

महाराष्ट्रातील समाज सुधारणेची चळवळ स्पष्ट करा.

OR किंवा

1 b Discuss the Samyukta Maharashtra Movement

संयुक्त महाराष्ट्र चळवळीची चर्चा करा.

2 a Describe the characteristics of Marathwada region and its development problems.

मराठवाडा विभागाची वैशिष्ट्ये आणि विकासाच्या प्रश्नांचे वर्णन करा.

OR किंवा

2 b Explain the issues of Vidharbha region and governmental measures taken for its development.

विदर्भ विभागाचे प्रश्न तसेच त्याच्या विकासासाठी केलेले सरकारी उपाय स्पष्ट करा.

3 a Discuss the powers and functioning of State Legislature of Maharashtra.

महाराष्ट्र विधी मंडळाचे अधिकार आणि कार्ये यांची चर्चा करा.

OR किंवा

3 b Explain the position of Chief Minister of Maharashtra

महाराष्ट्राच्या मुख्यमंत्रीपदाचे स्थान स्पष्ट करा.

4 a Give an account of the recent developments in politics of Dominant Castes in the state.

राज्यातील अलीकडच्या काळात प्रबळ जातीच्या राजकारणातील प्रमुख घडामोडींचा आढावा घ्या.

OR किंवा

4 b Analyse OBC caste politics in the state.

राज्यातील ओबीसी जातींच्या राजकारणाचे विश्लेषण करा.

Duration: 3 Hours वेळ: ३ तास

Total Marks: 100 गुण १००

- N.B.: 1) All questions are compulsory.
2) Each question carries 20 marks.
3) All questions have internal options.

सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
प्रत्येक प्रश्नाला २० गुण आहेत.
प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय दिलेला आहे.

- 1.a. How did Machiavelli contribute to the development of modern political thinking?
आधुनिक राजकीय विचारसरणीच्या विकासात मॅकियावेलीने कसे योगदान दिले आहे?

Or / किंवा

- 1.b. In what ways do Locke's concepts of natural rights and constitutional government challenge the notion of absolute monarchy?
नैसर्गिक अधिकार आणि घटनात्मक सरकारच्या लॉकच्या संकल्पना निरपेक्ष राजाशाहीच्या संकल्पनेला कशा प्रकारे आव्हान देतात?

- 2.a. Explain Mill's ideas about women's rights and personal liberty?
महिलांच्या हक्कांबद्दल आणि वैयक्तिक स्वातंत्र्याबद्दलचे मीलचे विचार स्पष्ट करा.

Or / किंवा

- 2.b. Examine John Rawls's theory of Justice.
जॉन रॉल्सच्या न्यायाच्या सिद्धांताचे परीक्षण करा.

- 3.a. How effective is Marxism in addressing social justice through revolutionary means?
क्रांतिकारी मार्क्सिझम सामाजिक न्याय प्रस्थापित करण्यासाठी मार्क्सवाद किती प्रभावी आहे?

Or / किंवा

- 3.b. Elaborate Antonio Gramsci's concept of Hegemony.
अँटोनियो ग्राम्सी यांची धुरीणत्वाची संकल्पना स्पष्ट करा.

- 4.a. Discuss Simone de Beauvoir's ideas about feminism.
सिमोन दि बोव्हुआर यांच्या स्त्रीवादाच्या संकल्पनेची चर्चा करा.

Or / किंवा

- 4.b. Explain Will Kymlicka's concept of multiculturalism.
विल किमलिका यांची बहुसंस्कृतीवादाची संकल्पना स्पष्ट करा.

5. Write short notes on any TWO of the following:
खालीलपैकी कोणत्याही दोन टीपा लिहा.

- a. Machiavelli's book - "The Prince." / मॅकियावेलीचे पुस्तक "द प्रिन्स"
b. Representative democracy and John Stuart Mill.
प्रातिनिधीक लोकशाही आणि जॉन स्टुअर्ट मिल.
c. Theory of Surplus Value - Karl Marx. / अतिरिक्त मूल्याचा सिद्धांत - कार्ल मार्क्स.
d. Minority rights - Will Kymlicka - / अल्पसंख्याकांचे हक्क - विल किमलिका

Duration- 3 Hours

Total Marks- 100

गुण - १००

वेळ ३ तास

N.B. :- 1) All questions are compulsory. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत

2) All questions carry equal marks. सर्व प्रश्नांस समान गुण आहेत

3) Figures to the right indicates marks. उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात

- Q.1 A Discuss the scope and relevance of International Relations. 20
आंतरराष्ट्रीय संबंधांच्या व्याप्ती आणि समर्पकतेची चर्चा करा.
OR किंवा
- B Explain the concept of national power and analyze the various factors that contribute to it. 20
राष्ट्रीय सत्ता संकल्पना स्पष्ट करा आणि राष्ट्रीय सत्ता निर्धारणातील विविध घटकांच्या योगदानाचे विश्लेषण करा.
- Q 2 A What is the Cold War? Examine its impact on international politics. 20
शीतयुद्ध म्हणजे काय? आंतरराष्ट्रीय राजकारणावरील त्याचे परिणामांचे तसेच.
OR किंवा
- B Define Unipolarity. Assess its impact on the contemporary world politics. 20
एक ध्रुवीय विश्व रचना संकल्पनेचा अर्थ सांगा. समकालीन जगावरील त्याच्या परिणामांचे मूल्यमापन करा.
- Q 3 A Explain Conflict and discuss changing nature of International Conflict. 20
संघर्ष संकल्पना स्पष्ट करून आंतरराष्ट्रीय संघर्षांच्या बदलत्या स्वरूपाची चर्चा करा.
OR किंवा
- B Explain Disarmament and discuss major disarmament efforts of the international community 20
to bring peace in the world.
विश्वीकरणाला संकल्पना स्पष्ट करा आणि जागतिक शांततेसाठी आंतरराष्ट्रीय समूहाकडून झालेल्या प्रमुख प्रयत्नांची चर्चा करा.
- Q 4 A What is Globalisation? Explain its advantages and disadvantages. 20
जागतिकीकरण म्हणजे काय? त्याचे फायदे आणि तोटे स्पष्ट करा.
OR किंवा
- B Can the European Union be regarded as a model for regional integration in international relations? Provide your perspective. 20
युरोपियन युनियनला प्रादेशिक एकात्मतेचे प्रारूप म्हणून मानले जाऊ शकते का? तुमचा दृष्टीकोन मांडा..
- Q 5 Write Short Notes on Any Two of the following टीपा लिहा - कोणत्याही दोन 20
- Techniques of Balance of Power
सुतौ समतोलाची तंत्रे
 - Realist Approach
वास्तववादी दृष्टीकोन
 - IMF
आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधी
 - Collective Security
सामूहिक सुरक्षा
